

Nr 47.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående åtgärder mot skattefusk.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 33, av herr *Gustafsson* i Stockholm, har hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att en kommitté snarast tillsättes för att snabbt utreda frågan om kraftiga åtgärder mot skattefusket, samt att Kungl. Maj:t där- efter förelägger riksdagen de förslag, vartill utredningen föranleder».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

I den förevarande *motionen* har anförts bl. a. följande: Av de uppgifter angående sammanräknad nettoinkomst vid skattetaxeringen för olika grupper av företagare och anställda, vilka återgaves i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för nästa budgetår (prop. 1950: 1, bil. 1, bih. 1), syntes framgå, att inkomstutjämnningen mellan företagare och anställda nu nått mycket långt. Medelinkomsten för samtliga företagare angåves för år 1948 till 5 994 kronor, medan motsvarande summa för samtliga anställda vore 5 447 kronor. Medelinkomsten år 1948 för handels företagare angåves vara 9 356 och för i samma näringsgren anställda 5 741 kronor. För företagare inom fria yrken vore siffran 13 333 och för motsvarande anställda 6 904 kronor. En vid taxeringen sammanräknad nettoinkomst av 10 000 kronor eller högre uppnåddes år 1948 likväl av endast 11,7 procent inom hela företagargruppen (530 000 personer) och av 8,4 procent av samtliga anställda (2 483 000 personer). Lön- tagare, arbetare såväl som tjänstemän, hade redan nu mycket små möjligheter att undandra sina inkomster beskattning. Företagarinkomsterna uppgåves vara endast i ringa mån högre än arbetstagarnas inkomster. Jämförelsevis höga taxerade inkomster vore bland företagarna i det närmaste lika sällsynta som bland de anställda. Envar kunde dock lätt iakttaga inom vilka grupper förekomsten av privatbilar, villor och sportstugor, motor- eller segelbåtar, hembiträden, dyrbart uteliv etc. vore relativt vanligast. Ett studium av taxeringskalendern ställde ofta iakttagaren inför mysterier. En skärpt kamp mot skattefusket vore en angelägen uppgift. Även om källskattereformen och de senaste årens propaganda för bättre skattemoral minskat skattefusket vore det odiskutabelt, att ett omfattande skattefusk alltjämt

ägde rum och komme att kunna fortgå även efter väntade kompletteringar av källskattsystemet. Hur stora inkomstsummor, som undandrogas beskattning, kunde icke med någon säkerhet uppskattas. På grundval av bl. a. vissa beräkningar rörande detaljhandelsomsättningen m. m., som man kommit fram till med hjälp av omsättningsskattesiffror, framfördes för en del år sedan tanken, att de obeskattade inkomsterna skulle röra sig om tre till fyra miljarder kronor. Även om de obeskattade inkomsterna skulle uppgå till betydligt lägre summor, stode väldiga belopp att vinna för statskassan och därmed för alla ärliga skattebetalare. Arbetare och tjänstemän, som hade en kännbar skattebörd och knappast kunde se några möjligheter till lättnader, torde i allmänhet anse, att de straff som nu utmättes för ett fåtal upptäckta skatteskolare vore alltför lindriga för att verka avskräckande. I varje fall stode de, såvitt motionären kunde se, icke i rimligt förhållande till det brott mot medmänniskor som det innebure att övervältra en del av den skatt, som man enligt lag skulle betala, på andra, ofta svagare axlar. En straffskärpning för skattefusk syntes alltså starkt motiverad.

Det egentliga taxeringsarbetet utfördes av uppskattningsvis tre à fyra tusen personer, som ägnade en stor del av sin fritid åt denna verksamhet. Utan tvivel vore det av stort värde, att taxeringen skedde just på detta sätt. Man kunde å andra sidan icke blunda för att denna ordning inrymde stora svaghetsmoment. En taxeringsnämndsordförande hade en svår ställning mellan samhället och den enskilde, hans ersättning vore ringa, och hans tid för sysslan vore begränsad. Alltför stora ansträngningar kunde nu icke begäras i arbetet att spåra upp inkomstkällor för samhället. Om man tänkte på det arbete, som myndigheterna stundom lade ned på indrivning av obetydliga belopp, som den enskilde en gång påförts, låge den tanken nära, att samhällets ansträngningar vore fel eller åtminstone ensidigt inriktade. Likväl kunde man icke förorda, att det säsongarbete, som taxeringarna innebure, skulle överföras på en ny stor kår av tjänstemän. Lekmannainsatser vore på detta område av stort värde. Frågan om lämpliga och effektiva åtgärder mot skattefusk torde böra anförtros en snabbt arbetande utredning.

Utskottet. I den ifrågavarande motionen har yrkats, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om kraftiga åtgärder mot skattefusk.

Utskottet vill i anledning härav framhålla, att den i motionen berörda frågan utan tvivel är av väsentlig betydelse. Att inkomster stundom undandragas från beskattning framgår bl. a. av de fall, då efter åtal för oriktigt fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHETEN straff enligt skattestrafflagen ådömes den skattskyldige. Givetvis är det emellertid icke möjligt att erhålla någon kännedom om i vilken utsträckning ett sådant undandragande förekommer.

För förebyggande av att inkomster undandragas från beskattning torde den bästa vägen vara att åtgärder vidtagas för vinnande av större effektivitet vid taxeringsarbetet. Sistnämnda fråga har utskottet behandlat i sitt sam-

tidigt härmed avgivna betänkande nr 46, vari utskottet föreslagit skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning rörande bl. a. taxeringsförfarandet. Utskottet förutsätter att därvid även den i motionen berörda frågan ägnas uppmärksamhet. Med hänsyn härtill torde jämväl syftet med den nu förevarande motionen få anses tillgodosett.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen II: 33 av herr Gustafsson i Stockholm angående åtgärder mot skattefusk icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 maj 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 46.
